

Ο Μητρ. Πειραιώς για το “Πέτρειο Δόγμα του Παπισμού”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Πειραιώς

Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πειραιώς κ. Σεραφείμ

Μέ αφορμή τήν πρόσφατη γνωστοποίηση από τό Βατικανό καί τόν διακατέχοντα άντικανονικῶς τό πάλαι ποτέ περίπυστο Πατριαρχεῖο τῆς Δύσεως «Πάπα Φραγκῖσκο» τῆς συνοδευτικῆς ἐπιστολῆς του πρὸς τόν Παναγιώτατο Οἰκουμενικό Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως-Νέας Ρώμης κ.κ. Βαρθολομαῖο διὰ τὰ «δωρηθέντα» καί φερόμενα ὡς ἀποτμήματα Λειψάνων τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου καί Πρωτοκορυφαίου Πέτρου ἐπισημαίνομε τό εἰς τό πόνημα μας «Αἱ Αἱρέσεις τοῦ Παπισμοῦ», Ἀθήνα 2009, σχετικό κεφάλαιο (https://imp.gr/wpcontent/uploads/2019/04/002_oi_aireseis_tou_papismou.pdf) πού καταδεικνύει τήν σαθρότητα τῶν ἰσχυρισμῶν ὅτι ὁ Ἀπόστολος Πέτρος μετέβη στήν παλαιά Ρώμη καί ἱδρυσε τήν ἐκεῖ Ἐκκλησία καί ὅτι δῆθεν ἐκεῖ μαρτύρησε καί ὅτι τοιοῦτοτρόπως θεμελίωσε τό «Πέτρειο» δόγμα καί τήν ἐφ’ ὅλης τῆς Ἐκκλησίας ἐξουσία τοῦ Ἐπισκόπου τῆς παλαιᾶς Ρώμης. Ἡ δωρεά τῶν φερομένων ὡς ἀποτμημάτων τῶν λειψάνων τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου ὑποκρύπτει μία ἀκόμη προσπάθεια θεμελιώσεως τοῦ «Πετρείου» δόγματος πού κατά καιρούς ἐπεδιώχθη νά θεμελιωθεῖ στά γνωστά πλαστογραφημένα κείμενα τῆς ψευδοκωνσταντίνειας

δωρεᾶς, τῆς ψευδοπιπίνειας δωρεᾶς, τῶν ψευδοῖσιδωρείων διατάξεων καί τῶν ψευδοκλημεντίων.

«... Ἀπεδείξαμεν διά τῆς ἐρμηνείας ὅλων τῶν σχετικῶν πρὸς τό ἡμέτερο ἐπίμαχον θέμα χωρίων τῆς Γραφῆς ὅτι ὁ ἀπόστολος Πέτρος οὐδέν «πρωτεῖον» διοικήσεως ἢ ἐξουσίας ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων καί τῆς ὅλης Ἐκκλησίας ἔλαβε παρὰ τοῦ Κυρίου (κατὰ τὴν σύμφωνον περὶ τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας τῶν χωρίων τούτων γνώμην τῶν μεγάλων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας), ὥστε νὰ δύναται νὰ μεταδώσῃ τοιαύτην ἐξουσίαν εἰς οἰονδὴ-πο-τε πνευματικόν διάδοχόν του (καίτοι οἱ ἀπόστολοι δέν εἶ-χον προσωπικούς πνευματικούς διαδόχους, ὡς ἰδρυταὶ πολ-λῶν Ἐκκλησιῶν). Ἀπεδείξαμεν ὡσαύτως ὅτι ἐν τῇ συνοδικῇ διοικήσει τῆς πρώτης Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων, ἣν ἀπε-τέλεσαν ἰσοτίμως οἱ δώδεκα ἀπόστολοι (μετὰ τὴν συνοδικὴν καί πάλιν ἐκλογὴν τοῦ Ματθίου) εἶχε μὲν ὁ ἀπ. Πέτρος τιμη-τικήν τινα διάκρισιν, εἰσηγούμενος τὰ ὑπὸ συζήτησιν θέματα ἢ ὁμιλῶν πρῶτος, δέν εἶχεν ὅμως οὔτε τὴν ἡγεσίαν τῆς διοι-κήσεως, οὔτε τὴν τιμητικὴν αὐτῆς ἀπλῶς προεδρίαν, διότι καί ταύτην κατεῖχεν ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος. Θὰ παραθέσωμεν δέ τώρα συνοπτικῶς τὰς σαφεῖς ὡσαύτως μαρτυρίας τῆς Γραφῆς, ἀλλὰ καί τῆς ἱστορίας, ἐξ ὧν πλήρως, καί καθ' ἡμᾶς, ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ ἀπόστολος Πέτρος οὔτε ἰδρυτὴς ὑπῆρξε τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης, οὔτε ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐμαρτύ-ρησε· οὔτε κἄν μετέβη εἰς αὐτήν.

Μεταξύ τῶν μαρτυριῶν τούτων, αἱ πλεῖσται τῶν ὁποίων ἐκτε-νέ-στερον ἀναπτύσσονται ἐν τῇ περισπουδάστῳ ἱστορικῇ μελέτῃ τοῦ ἁγίου Νεκταρίου περὶ τῶν αἰτίων τοῦ Σχίσματος, σελ. 12-40[1], θὰ προτάξωμεν καί ἡμεῖς τὴν Α΄ καθολ. ἐπιστολὴν τοῦ ἀποστόλου Πέτρου «πρὸς τοὺς ἐκλεκτοὺς παρεπιδήμους διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καπαδοκίας, Ἀσίας, καί Βιθυνίας...», γραφεῖσαν περὶ τό 62 μ.Χ.. Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ, καίτοι εἶναι καθολικὴ, ἀποσιω-πᾶ-ται τό ὄνομα τῆς Ρώμης, ἢ διότι ἐγράφη αὕτη ἐκ Ρώμης, ἢ διότι μέχρι τῆς γρα-φῆς της δέν ἐδίδαξεν οὗτος ἐν αὐτῇ. Ἡ πρώτη ὅμως ἐκδοχὴ ἀποκλείεται ἐξ αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς, ἐ-φό-σον ἀναφέρεται ρητῶς ἐν αὐτῇ ὅτι ἐγράφη ἐν Βαβυ-λῶνι, πρόκειται δέ προφανῶς περὶ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Βαβυλῶνος (ἐ-φό--σον κατὰ τὰς σαφεῖς μαρτυρίας τῆς ἱστορίας ἀποκλείεται ἡ ἀρχαία) πρὸς νότον τῆς Ἑλίουπόλεως, ἔνθα ὑπῆρχε καί μεγάλη Ἰουδαϊκὴ κοινότης καί ναὸς Ἰουδαϊκός, ἐν ᾧ καί ὁ τὰ-φος τοῦ προ-φήτου Ἱερεμίου σωζόμενος. Καί τοῦτο ἐνισχύεται καί ἐκ τῆς ἀξιώσεως τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Χριστιανῶν ὅτι ἰδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας εἶναι ὁ ἀπ. Πέτρος, ὅστις ἐνεπιστεύθη τὴν Ἐκκλη-σίαν τῷ ἀκολουθῶν του Εὐαγγελιστῇ Μάρκῳ. Συνάγεται ὅθεν ἐκ τούτων ὅτι μέχρι τῆς συγγραφῆς τῆς Α΄ καθολ. ἐπιστο-λῆς του, ἥτοι μέχρι τοῦ 62 περίπου μ.Χ., ὁ ἀπόστολος Πέτρος δέν εἶχε μεταβῆ εἰς Ρώμην[2].

Ὅτι δέ καί μετὰ τὴν συγγραφὴν τῆς πρώτης ἐπιστολῆς του δέν μετέβη ὁ

ἀπόστολος Πέτρος εἰς Ρώμην μαρτυρεῖ ἡ δευτέρα καθολικὴ ἐπιστολὴ του, ἐφό-σον μάλιστα αὕτη ἐγρά-φη προφανῶς διὰ τοὺς ἐξ ἔθνῶν χριστιανούς, ἐνῶ ἡ πρώτη ἐγράφη διὰ τοὺς ἐξ Ἑβραίων. Διότι καὶ ἐν αὐτῇ οὐδόλως ἀναφέρε-ται τὸ ὄνομα τῆς Ρώμης. Καὶ τέλος, ὅτι καὶ περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του δέν μετέβη ὁ ἀπόστολος Πέτρος εἰς Ρώμην, βεβαιοῦται ἐκ τῆς Β΄ πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς τοῦ ἀποστό-λου Παύλου, ἐν ἣ ρητῶς οὗτος γράφει: (Δ΄ 16-17) «...ἐν τῇ πρώ-τη μου ἀπολογίᾳ οὐδεὶς μοι συμπαραγένετο, ἀλλὰ πάν-τες μέ ἐγκατέλιπον· ὁ δὲ Κύριος μοι παρέστη καὶ ἐνεδυ-νάμω-σέ με, ἵνα δι΄ ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη». Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης τοῦ ἀποστόλου Παύλου, γραφείσης περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του, βεβαιοῦται σαφῶς, ὅτι κατὰ τὴν συγγραφὴν τῆς ὁ ἀπόστολος Πέτρος δέν ἦτο ἐν Ρώμῃ, ἄλ-λως ὁ ἀπόστολος Παῦλος θά ἐμνημόνευεν αὐτοῦ ἀναγκαιῶς. Ἀποδει-κνύε-ται ὅμως προσέτι, ὅτι καὶ πρὸ τῆς συγ-γραφῆς τῆς ἐπιστολῆς ταύτης οὐδόλως εἶχε μεταβῇ ὁ ἀπό-στολος Πέτρος εἰς Ρώμην, διότι δέν ἦτο δυνατόν νά γρά-ψῃ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅτι «καὶ ἐν Ρώμῃ δι΄ αὐτοῦ ἐπληρο-φορήθησαν καὶ ἤκουσαν τὸ κήρυγμα τὰ ἔθνη», ἐάν προηγου-μένως ὁ ἀπόστολος Πέτρος εἶχε διδάξῃ ἐκεῖ.

Ὅταν εἰς τὰς μαρτυρίας ταύτας τῆς Γραφῆς προστεθῶσι τὰ ἐν ταῖς Πράξεσι (ΚΗ΄ 14-31) ἀναφερόμενα περὶ τῆς πρώτης εἰς Ρώμην μεταβά-σεως τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἅτινα ἀναπτύσσομεν ἐν τῇ συνεχείᾳ, ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὴν πρὸς Ρωμ. ἐπιστολὴν του, συνάγεται τὸ ἀναμφισβήτητον συμπέ-ρασμα ὅτι πρὸ τῆς εἰς Ρώμην μεταβάσεως τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς συγγραφῆς τῆς Β΄ πρὸς Τιμόθ. ἐπιστολῆς του, ὁ ἀπόστολος Πέτρος δέν μετέβη εἰς Ρώμην. Ἀποκλείεται ὅμως ὡσαύτως τὸ ἐνδεχόμενον τῆς ἐκεῖ μεταβά-σεώς του καὶ μετὰ τὴν συγγραφὴν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, γραφείσης, ὡς προείπομεν, ἐν Ρώμῃ ὀλίγον χρόνον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀποστόλου Παύλου[3], διότι καὶ λόγος πλέον δέν ὑπῆρχεν, ἐφόσον ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης, ἰδρυ-θεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἡρίθμει ἤδη πλῆθος μαρτύρων, ἀλλὰ καὶ χρό-νος ὁμοίως, λόγῳ τοῦ ὅτι μετ’ ὀλίγον ἐκινήθη ὁ ἐπὶ Νέρωνος μέγας διω-γμός, καθ’ ὃν πιθανῶς ἐμαρτύρησαν ἀμ-φό-τεροι οἱ ἀπόστολοι, οὐχὶ ὅμως ἐν Ρώμῃ. Διότι καὶ περὶ τού-του οὐδεμία σοβαρὰ ἱστορικὴ μαρτυρία ὑπάρχει. Πᾶσαι αἱ σχετικαὶ τοιαῦται, ὡς θά ἀποδειχθῇ ἐν τοῖς ἐπομένοις, ἐστη-ρί-χθησαν καλῇ τῇ πίστει ἐπὶ τῆς ἀρχαίας παραδόσεως, αὕτη ὅμως ἐβασίσθη ἐπὶ ἀποκρύφων βιβλίων καὶ ἀναληθῶν πη-γῶν. Πλὴν τούτου, ἀναμφισβήτητοι ἱστορικαὶ μαρτυρίαι βε-βαιοῦσι τὰ ἐναντία. Μεταξύ δέ τῶν μαρτυριῶν τούτων ἡ τοῦ ἀγίου Κλήμεντος Ρώμης (88-97 μ.Χ.) ἔχει ὡς ἐξῆς:

«...Ἄλλ’ ἵνα τῶν ἀρχαίων ὑποδειγμάτων παυσώμεθα, ἔλθωμεν ἐπὶ τοὺς ἔγγιστα γενομένους ἀθλητάς. Λάβωμεν τῆς γενεᾶς ἡμῶν τὰ γενναῖα ὑπο-δείγματα. Διὰ ζῆλον καὶ φθόνον οἱ μέγιστοι καὶ δικαιοτάτοι στῦλοι[4] ἐδιώχθησαν καὶ ἕως θανάτου ἦλθον. Λάβωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν ἡμῶν τοὺς πρῶ-τους ἀποστόλους. Πέτρος

διά ζήλον ἄδικον οὐχ ἓνα οὐδέ δύο, ἀλλά πλείονας ὑπήνεγκε πόνους καί οὕτω μαρτυρήσας ἐπορεύθη εἰς τόν ὀφειλόμενον τό-πον δόξης. Διά ζήλον καί ὁ Παῦλος ὑπομονῆς βραβεῖον ὑπέσχε, ἐπτά δε-σμά φορέσας, φυγαδευθείς, λιθασθείς. Κήρυξ γενόμενος ἔν τε τῇ Ἀνα-τολῇ καί τῇ Δύσει, τό γενναῖον τῆς πίστεως κλέος ἔλαβε δικαιοσύνην διδάξας ὅλον τόν Κόσμον καί ἐπὶ τό τέρμα τῆς Δύσεως ἐλθὼν καί μαρτυρήσας ἐπὶ τῶν ἡγουμένων, οὕτως ἀπηλλάγη τοῦ Κόσμου».

Ἐκ τῶν λόγων τούτων τοῦ ἁγίου πατρός συνάγεται τό βέβαιον συμπέ-ρασμα ὅτι ἀμφοτέροι οἱ κορυφαῖοι δέν ἀπέ-θανον ἐν Ρώμῃ, ἄλλως οὗτος θά ἐποιεῖτο τούτου μνείαν ὅτι δέν ἀπέθανον ὡσαύ-τως διά τήν κατηγορίαν τοῦ ἐμπρησμοῦ τῆς Ρώμης..., ἀλλ' ἔνεκα ζήλου καί φθόνου· καί τέλος, ὅτι μό-νον ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐγένετο κήρυξ ἐν τῇ Δύσει, «ἐπὶ τό τέρμα τῆς Δύσεως ἐλθὼν». Βεβαιοῦται δηλ. προσέτι ὅτι ὁ ἀπόστολος Παῦλος μετέβη καί εἰς Ἰσπανίαν (ἥτις ἀποτελεῖ τό τέρμα τῆς Δύσεως), ὡς ἔγραφε ἐν τῇ πρὸς Ρωμ. ἐπιστολήν (ΙΕ΄ 23-24): «... ἐπιποθίαν δέ ἔχων ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπό πολλῶν ἐτῶν, ὡς ἐάν πορεύομαι εἰς τήν Σπανίαν, ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς • ἐλπίζω γάρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς καί ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ...». Καί ὅτι προφανῶς ἐμαρ-τύρησεν ἐκεῖ, «...ἐπὶ τό τέρμα τῆς Δύσεως, καί κατὰ τόν Ἅγιον Κλήμεντα, ἐλθὼν»[5].

Ἀσχέτως ὅμως τοῦ τόπου καί τοῦ χρόνου τοῦ θανάτου τῶν «κορυ-φαίων», ἡ σοβαρωτέρα καθ' ἡμᾶς μαρτυρία τῆς πρό τοῦ ἀπο-στόλου Παύλου μή μεταβάσεως τοῦ ἀποστόλου Πέ-τρου εἰς Ρώμην καί συνεπῶς τῆς μή ιδρύσεως τῆς Ἐκκλη-σίας τῆς Ρώμης ὑπ' αὐτοῦ ἐξάγεται ἐκ τοῦ παραλληλισμοῦ τῆς πρό Ρωμαίους ἐπιστολῆς, μεθ' ὧν ἀναφέρονται ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν ἀποστό-λων (ΚΗ΄ 14-31) περί τῆς πρώτης εἰς Ρώμην μεταβάσεως τοῦ ἀποστόλου Παύ-λου. Οἱ ἐν Ρώμῃ Χριστιανοί (πρὸς τοὺς ὁποίους ἐγράφη ἡ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστο-λή) προήρχοντο προφανῶς ἐξ ἐθνικῶν ἐκ Συρίας, Μακεδο-νίας καί Ἑλ-λάδος, μαθητευσάντων προηγουμένως παρά τῷ ἀπο-στόλῳ Παύλῳ, προφανῶς δέ καί τινων Ἰουδαίων, ἐκ τῆς ἐν Ρώμῃ πολυαρίθμου τότε Ἰουδαϊκῆς κοινό-τητος. Χωρίς νά ἀποτελῶ-σιν οὗτοι ὠργανωμένην Ἐκκλησίαν, συνήρχοντο προ-φανῶς καί ἐδιδάσκοντο εἰς διαφόρους οἴκους, ὡς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἀκύ-λα καί τῆς Πρισκίλλης (Ρωμ. ΙΣΤ΄ 3-4)[6]. Ταῦτα συνάγονται ἐκ τῶν ἐν κεφ. Α΄ 6 καί 15, τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἀναφερομένων (ἔνθα ὁ ἀπό-στολος τονίζει ὅτι εἶναι «ἀπόστο-λος ἐθνῶν» καί... «εἶναι πρόθυμος νά εὐαγγελισθῇ καί τοῖς ἐν Ρώμῃ...»), ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν κεφ. ΙΑ΄ 13 τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς «...ὁμῖν γάρ λέγω τοῖς ἔθνεσι...».

Γράφων λοιπόν ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐκ Κορίνθου, κατὰ τό 58 μ.Χ.[7], πρὸς τοὺς χριστιανούς τῆς Ρώμης τονίζει: «...ὥστε με ἀπό Ἱερουσαλήμ καί κύκλῳ μέχρις Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τό Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, οὕτω δέ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μή ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον

οικοδομῶ» (Ρωμ. ΙΕ΄ 19-20) Καί προσθέτει: «...Διό καί ἐνεκοπτόμην τά πολλά τοῦ ἐλθεῖν πρός ὑμᾶς... ἐπιποθίαν δέ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρός ὑμᾶς ἀπό πολλῶν ἐτῶν, ὡς ἐάν πορεύωμαι εἰς τήν Σπανίαν ἐλεύσομαι πρός ὑμᾶς» (Ρωμ. ΙΕ΄ 22-24). Μήπως καί μόνον ταῦτα δέν εἶναι ἱκανή μαρτυρία ὅτι γράφων ὁ ἀπόστολος Παῦλος πρός τούς χριστιανούς τῆς Ρώμης, ἐγνώριζε καλῶς ὅτι πρό αὐτοῦ «παρ' ἄλλου δέν ὠνομάσθη εἰς αὐτούς Χριστός» καί ὅτι, «οὐδεὶς ἄλλος πρό αὐτοῦ θεμέλιον παρ' αὐτοῖς τέθεικε», διό καί φιλοτιμούμενος εἶχεν ἐπιποθίαν νά τούς ἐπισκεφθῇ;

Δέν εἶχε συνεπῶς ὁ ἀπόστολος Πέτρος μεταβῇ εἰς Ρώμην πρό τῆς συγγραφῆς τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἥτοι πρό τοῦ 58 μ.Χ. Μήπως ὅμως μετέβη κα-τά τό ἀπό τῆς συγγραφῆς τῆς ἐπιστολῆς καί μέχρι τῆς πρώτης εἰς Ρώμην μεταβάσεως τοῦ ἀποστόλου Παύλου μεσολαβῆσαν διετές περίπου χρονικόν διάστη-μα; Καθ' ἡμᾶς καί μόνον τά ἐν ταῖς Πράξεσι (ΚΗ΄ 14-31) ἀναφερόμε-να περί τῆς εἰς Ρώμην πρώτης μεταβάσεως καί τῆς ἐκεῖ ἐπί διετίαν παρα-μονῆς τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἀποκλείουσι τοῦτο ἀπολύτως. Ἔχουσι δέ ταῦτα ἐν συνόψει ὡς ἑξῆς:

Τόν ἀπόστολον Παῦλον καί τούς μετ' αὐτοῦ ὑποδέχον-ται, «ἐξελθόντες μέχρις Ἀππίου φόρου...» (Πράξ. ΚΗ΄ 15), οἱ ἐν Ρώμῃ χριστιανοί ἀδελφοί, γνωστοί, προφανῶς, κατά τά προεκτεθέντα, τῷ ἀποστόλῳ Παύλῳ, ἐξ οὗ καί οὗτος ἰδὼν αὐ-τούς «ἔλαβε θάρσος»· ἀλλ' ἐν τοῖς ἀδελφοῖς τούτοις δέν ὑπάρ-χει προδῆ-λως «ἐπί-σκοπος» τῆς ἐν Ρώμῃ Ἐκκλησίας ἥ πρεσβύτερος, ἄλλως θά ἐγίνετο αὐτοῦ εἰδική μνηεῖα, ὡς ἐγένετο διὰ τούς πρεσβυτέρους τῆς Ἐκ-κλησίας τῆς Ἐφέσου (Πράξ. ΚΗ΄ 17 ἑξ.).

Λαβὼν ἀκολουθῶς ἄδειαν ὁ ἀπόστολος Παῦλος νά μείνῃ «ἐν ἰδίῳ μισθώματι» (Πράξ. ΚΗ΄ 30) (ὅπου καί ἔμεινε ἐπί διετίαν), καλεῖ τρεῖς ἡμέρας μετὰ τήν εἰς Ρώμην ἄφιξίν του τούς «ὄντας τῶν Ἰουδαίων...» (Πράξ. ΚΗ΄ 17) καί ὁμιλεῖ πρός αὐτούς περί τοῦ Κ. ἢ Ἰ. Χριστοῦ, «...τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραήλ, δι' ἣν τήν ἄλυσιν περιεβάλλετο» (Πράξ. ΚΗ΄ 20). Οὗτοι ἀπαντῶντες ὅτι δέν ἔλαβον γράμματα περί αὐ-τοῦ καί δηλοῦντες ὡς Ἰουδαῖοι –καί μάλιστα οἱ πρόκριτοι τῶν ἐν Ρώμῃ– ὅτι οὐδεὶς ἄλλος τῶν ἀδελφῶν Ἰουδαίων προηγουμένως ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέ τι περί αὐτοῦ πονηρόν, ἀξιοῦσι νά ἀκούσωσι παρά τοῦ ἰδίου τά τῆς διδασκαλίας του, ἣν ἀπο-καλοῦσιν αἵρεσιν, γνωστοῦ ὄντος εἰς αὐτούς, ὅτι «πανταχοῦ ἀντιλέγεται». Ὅρισθείσης ἡμέρας, ἀρχεται τῆς διδασκαλίας «περίθων» τινᾶς ἐξ αὐτῶν..., ἐνῶ ἄλλοι «ἠπίστουν» (Πράξ. ΚΗ΄ 24). Ἐκ τῶν πειθομένων δέ προδήλως καί τῶν ἄλλων προὑπαρχόντων ἀδελφῶν χριστιανῶν, πρός οὓς ἔγραψε τήν πρός Ρωμ. ἐπιστολήν του, ἰδρύει τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης, ἥς ἐπίσκοπον χειροτονεῖ τόν μαθητήν του Λίνον. Πῶς λοιπόν ἦτο δυνατόν ἐν τῇ λεπτομερεστάτῃ ταύτῃ περιγραφῇ τῆς πρώτης εἰς Ρώμην μεταβάσεως τοῦ ἀποστόλου Παύλου καί τῆς ἐπί διετίαν ἐκεῖ παρα-μονῆς του, νά μή γίνῃ καί ἡ ἐλα-χίστη νύξις περί τυχόν προηγουμένης ἐκεῖ

μεταβάσεως τοῦ ἀποστόλου Πέτρου καί τῆς ὑπάρξεως ἐν Ρώμῃ ὠργανωμένης Ἑκκλησίας, ἰδρυθείσης ὑπ' αὐτοῦ, ὡς καί τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐπισκόπου της; Πῶς δέ καί οἱ «ὄντες», οἱ πρόκριτοι τῶν ἐν Ρώμῃ Ἰουδαίων, ἀποσιωπῶσι τήν ἐκεῖ προηγουμένην μετά-βασιν τοῦ «ἀδελφοῦ»[8] καί «διδασκάλου» τῶν Ἰουδαίων ἀποστόλου. Πέτρου, ὅπως δ' ἀντι-θέτως δηλοῦντες, ὅτι «οὐδεὶς τῶν ἀδελφῶν παρεγένετο» μέχρι τότε πρὸς αὐτούς, ἀξιοῦσι πα-ρά τοῦ ἀποστόλου Παύλου νά ἀκού-σωσι τά τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας; Ἐάν ὁ ἀπόστολος Πέτρος μετέβαινε προηγουμένως εἰς Ρώμην καί ἐδίδασκε καί ἵδρυνεν Ἑκκλησίαν, ἦτο δυνατόν νά μή γνωρίζωσι τοῦτο οἱ «ὄντες» τῶν ἐκεῖ Ἰουδαίων; Καί ἦτο δυνατόν νά μή γίνῃ καί νύξιν κἄν περί αὐτῆς καί τοῦ ἐπισκόπου της εἰς τὰς μεταξύ αὐτῶν καί τοῦ ἀπ. Παύλου συζητήσεις;

Ἀλλά καί αἱ πρὸς Φιλιππησίους, πρὸς Κολοσσαεῖς καί πρὸς Τίτον ἐπιστολαί τοῦ ἀπ. Παύλου, αἱ ἀναμφισβητήτως γραφεῖσαι ἐν Ρώμῃ, κατὰ τό διετές διάστημα τῆς ἐκεῖ παραμονῆς του, ἐν αἷς οὐδεμία νύξιν γίνεται περί τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, ἐνῶ, καί δὴ ἐν τῇ πρὸς Κολοσσαεῖς, γίνεται ὀνομαστική μνεία τῶν ἄλλων, ἀποτελοῦσιν ἀδιαφιλονίκητον μαρτυρίαν, ὅτι πρὸ τοῦ ἀπ. Παύλου δέν μετέβη εἰς Ρώμην ὁ ἀπόστολος Πέτρος, οὔτε δέ καί μετ' αὐτόν καί καθ' ὃν χρόνον οὗτος παρέμεινεν ἐκεῖ. Ἐκ δέ τῆς Β' πρὸς Τιμόθεον γραφείσης, ὡς προανεπτύξαμεν, ἐν Ρώμῃ ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀποστόλου Παύλου (64-67 μ.Χ.), προσεπιβεβαιοῦται ὅτι δέν μετέβη οὗτος εἰς Ρώμην.

Καί ἄλλα ὅμως ἐξηκριβωμένα ἱστορικά γεγονότα, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς μνησθείσας μαρτυρίας τῆς Γραφῆς, ἀποδεικνύουσιν ὡς τελείως ἀναληθεῖς τοὺς ἰσχυρισμούς τῶν θεολόγων τῆς Παπικῆς Κοινότητος ὅτι ὁ ἀπόστολος Πέτρος μεταβάς εἰς Ρώμην τῷ 41 μ.Χ.! παρέμεινεν ἐκεῖ συνεχῶς! , μέχρι τοῦ 66 μ.Χ., ὅτε καί ἐπὶ Νέρωνος ἐμαρτύρησεν.

Οὕτως εἶναι βεβαιωμένον ὅτι ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπεστράφη τῷ 37 μ.Χ., «μετά τρία δέ ἔτη ἀνῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Πέτρον καί ἐπέμεινε παρ' αὐτῷ ἡμέρας δέκα πέντε» (Γαλ. Α' 18). Ἡ πρώτη λοιπὸν συνάντησις τῶν δύο ἀποστόλων ἐγένετο ἐν Ἱεροσόλυμοις τῷ 39 μ.Χ. Συνεχίζων ὁ ἀπ. Παῦλος ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ (Β' 1), βεβαιοῖ, ὅτι ἀνέβη τό δεύτερον εἰς Ἱεροσόλυμα «μετά δέκα τέσσαρα ἔτη», μετὰ τῶν ἀποστόλων Βαρνάβα καί Τίτου, κατὰ τήν δευτέραν δέ ταύτην μετάβασίν του ἐγένετο καί ἡ πρώτη ἐν Ἱεροσόλυμοις ἀποστολική σύνοδος διὰ τὸν τρόπον τῆς εἰσδοχῆς εἰς τήν Ἑκκλησίαν τῶν ἐξ ἐθνῶν προσερχομένων (Πράξ. ΙΕ' 5-30). Ὡστε καί μετὰ δέκα τέσσαρα (14) ἔτη ἀπὸ τοῦ 39 μ.Χ., ἦτοι τῷ 53 μ.Χ., ὁ ἀπόστ. Πέτρος εὕρισκεται εἰς «Ἱεροσόλυμα καί λαμβάνει μέρος εἰς τήν Α' Ἀποστολικήν σύνοδον, κατὰ τὸν αὐτόν δέ προδήλως χρόνον δίδει τοῖς ἀποστόλοις Παύλῳ καί Βαρνάβῃ –μετὰ τοῦ Ἰωάννου– «δεξιᾶς κοινωνίας» καί ἀκολούθως ἐλέγχεται ὑπὸ

τοῦ ἀποστόλου Παύλου εἰς Ἀντιόχειαν.

Τῷ 58, ὡς προείπομεν, γράφεται ἐκ Κορίνθου ἡ πρὸς Ρωμαίους ἐπι-στολή, ἐν ἧ ὁ ἀπ. Παῦλος φέρεται καλῶς γνωρίζων ὅτι οὐδεὶς ἄλλος ἀπόστολος εἶχε μεταβῆ μέχρι τότε εἰς Ρώμην, καὶ τῷ 60 μ.Χ. ἀναβαίνει οὗτος τό τελευταῖον εἰς Ἱεροσόλυμα (Πράξ. ΚΑ΄ 17), ὅπου προφανῶς δέν εὐρί-σκεται ὁ ἀπ. Πέτρος, διότι ἐπισκέπτεται μόνον τόν Ἰάκωβον, παρ' ᾧ «παραγίνονται πάντες οἱ πρεσβύτεροι». Συλλαμβανόμενος ἐν Ἱεροσολύμοις ἄγεται εἰς Καισάρειαν, ὅπου παραμένει δέσμιος ἐπὶ διετίαν (Πράξ. ΚΔ΄ 27) καὶ ὅπου προδήλως γράφει τὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολήν[9] καὶ ἐκεῖθεν μετάγεται τό πρῶτον εἰς Ρώμην, κατὰ τό 62 μ.Χ.

Ὅταν λοιπόν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν: α. ὅτι ὁ ἀπόστολος Πέτρος γράφων τὴν Α΄ Καθολικὴν ἐπιστολήν του πρὸς τοὺς ἐν δια-σπο-ρᾷ ἐξ Ἰουδαίων χριστιανούς «Πόντου, Γαλατίας κλπ.» εἶχε γινῶσιν τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς τοῦ ἀποστόλου Παύ-λου, γραφείσης περὶ τό 62 μ.Χ. β. ὅτι ὀλίγον πρό τῆς συγγρα-φῆς τῆς ἐπιστολῆς ταύτης – κατὰ τὴν τελευταίαν μετάβασιν τοῦ ἀποστόλου Παύ-λου εἰς Ἱεροσόλυμα – δέν εὐρί-σκετο ἐκεῖ· καὶ γ. ὅτι ἀπὸ τῆς συγγραφῆς τῆς πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῆς (58 μ.Χ.) καὶ ἀκολουθῶς τῆς πρὸς Ἐφε-σίους (60-62 μ.Χ.) μέχρι τῆς πρώτης συνοδείᾳ μεταγωγῆς δεσμίου τοῦ ἀποστόλου Παύλου εἰς Ρώμην δέν εἶχεν οὗτος οὐδόλως μετα-βῆ εἰς Ρώμην (ὡς τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἐν ταῖς Πράξεσι λεπτο-με-ροῦς περιγραφῆς τῆς πρώτης ἐκεῖ μεταβάσεως τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἣν προανепτύξαμεν), δέν καθίσταται ἀναμφισβήτητον ὅτι ἀπουσιάζων ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἐξ Ἱε-ροσολύμων, κατὰ τὴν τελευταίαν ἐκεῖ μετάβασιν τοῦ ἀποστόλου Παύλου, εὐρίσκετο ὄντως κατὰ τόν αὐτόν χρόνον εἰς τὴν Βαβυλῶνα τῆς Αἰγύπτου, ὅπου καὶ ἔγραψε τὴν Α΄ Καθολικὴν ἐπιστολήν του, ἐν ἧ οὐδόλως ἀνέφερε τὴν Ρώμην, ἀκριβῶς διότι δέν εἶχε οὐδόλως μέχρι τότε μεταβῆ ἐκεῖ;

Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ λοιπόν πασῶν τῶν μαρτυριῶν τούτων συνάγεται τό ἀμάχητον πλέον συμπέρασμα ὅτι πρό τοῦ ἀποστόλου Παύλου δέν μετέβη εἰς Ρώμην ὁ ἀπόστολος Πέτρος. Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ ἐπίσης τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἀποστό-λου Παύλου πρὸς Φιλιππησίους, Κολοσσαεῖς καὶ Τίτον, αἵτι-νες ἀναν-τιρρήτως ἐγρά-φη-σαν ἐν Ρώμῃ κατὰ τό πολυετές διά-στημα τῆς ἐκεῖ παραμο-νῆς του (καὶ ἐν αἷς οὐδεμία νύξις γίνε-ται περὶ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, καίτοι γίνεται ὀνομαστικὴ μνεῖα τόσων ἄλλων ἐν τῇ πρὸς Κολασ-σαεῖς) συνάγεται ὡσαύ-τως τό ἀναμφισβήτητον συμπέρασμα ὅτι οὔτε κατὰ τό διάστημα τῆς ἐν Ρώμῃ παραμονῆς τοῦ ἀποστόλου Παύλου μετέβη ἐκεῖ ὁ ἀπόστολος Πέτρος, ἐφ' ὅσον ἄλλως τε, ὡς προείπομεν, οὐδεὶς πλέον ὑπῆρχε πρὸς τοῦτο λόγος, ἀφοῦ ἡ Ἐκ-κλη-σία τῆς Ρώμης ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἰδρυθεῖσα ἤκ-μαζε, ἡγέρθη δέ μετ' ὀλίγον καὶ ὁ μέγας ἐπὶ Νέρωνος διωγ-μός. Τέλος, ἐκ τῆς Β΄ πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς τοῦ ἀπο-στό-λου Παύλου, γραφεί-σης ἐν Ρώμῃ ὀλίγον πρό τοῦ θα-νάτου του, προσεπιβε-βαιοῦται,

κατά τὰ προαναπτυχθέντα, ὅτι οὐδέποτε μετέβη ὁ ἀπόστολος Πέτρος εἰς Ρώμην. Καί ἀποδεικνύον-ται οὕτως ὅλως ἀβάσιμοι καί ἀναληθεῖς οἱ περὶ τοῦ ἐναντίου ἰσχυρισμοὶ τῶν θεολόγων τῆς Παπικῆς Κοινότητος, ὡς καί αἱ σχετικαὶ πληροφορίαι τοῦ Εὐσεβίου, τοῦ Εἰρηναίου (Λουγδούνου), τοῦ Διονυσίου Κορίνθου καί τοῦ πρεσβυτέρου Γαίου, τὰς ὁποίας οὗτοι ἐπικαλοῦνται• διότι καί αἱ πληρο-φορίαι αὗται προδήλως ἐστηρίχθησαν ἐπὶ ἀποκρύφων βιβλίων καί ἀναληθῶν πηγῶν. Περί τῶν πληρο-φοριῶν δέ τούτων ἐκ τῆς αὐτῆς μελέτης «περὶ τῶν αἰτίων τοῦ Σχίσματος» τοῦ ἁγίου Νεκταρίου (σελ. 32-40) μεταφέρομεν τὰ ἑξῆς:

«Εἶδομεν ὅτι καί μέχρι τέλους τοῦ 66 μ.Χ. ὁ Παῦλος ἦν ἐν Ρώμῃ ἐλεύθερος καί ζῶν. Ἐπειδὴ δέ οὐδαμοῦ ἀναφέρεται ὁ Πέτρος, ἄρα ὁ Πέτρος δέν ἦτο ἐν Ρώμῃ...

»Ἀλλ' ὁ Πέτρος καί μετὰ ταῦτα δέν μετέβη εἰς Ρώμην, τούλάχιστον μέχρι τοῦ 81 ἔτους, ὡς ἐκ τῶν ἱστορουμένων ὑπὸ τοῦ Εὐσεβίου δείκνυται, ἑαυτὸν ἀναιροῦντος.

»Ὁ Εὐσέβιος ἐν βιβλ. III κεφ. α', β', καί ἐν βιβλ. IV α' καί ἀλλαχοῦ λέγει περὶ Πέτρου ὅτι μετέβη εἰς Ρώμην καί ὅτι ἐχειροτόνησεν ἐκεῖ τὸν Λίνον πρῶτον ἐπίσκοπον Ρώμης, καί ἐν βιβλ. II κε', ὅτι ἐθανατώθη ἐπὶ Νέρωνος ἐν Ρώμῃ... Ἀλλ' ὁ αὐτός ἐν τῷ III βιβλ., κεφ. ιγ', λέγει: «Κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς βασιλείας Τίτου, Λίνος ἐπίσκοπος τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας δύο καί δέκα ἐνιαυτοῖς τὴν λειτουργίαν κατασχών, Ἀνεγκλήτῳ ταύτην παραδέδωκεν.

»Ἰδωμεν ἤδη ποῶν ἔτει ἀντιστοιχεῖ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς βασιλείας Τίτου, καθ' ὃ παρέλαβε τὸν θρόνον ὁ Ἀνέγκλητος.

»Ὁ Κλαύδιος ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 40 μέχρι τοῦ 54. Ὁ Νέρων ἀπὸ τοῦ 54 μέχρι τοῦ 68. Ὁ Οὐεσπεσιανὸς ἀπὸ τοῦ 69 μέχρι τοῦ 79. Ὁ Τίτος ἀπὸ τοῦ 79 μέχρι τοῦ 81 καί πλέον 1/3 τοῦ ἔτους. Ὡστε ἀπὸ τοῦ 81 ἔτους, ἀφαιρουμένων 12 ἐτῶν τῆς ἐπισκοπῆς Λίνου, μένουσι $81-12=69$. ὥστε κατὰ τὸ 69-70 μ.Χ. ἐχειροτονήθη ὁ Λίνος κατὰ τὴν ἀκριβῆ χρονολογίαν καί τὴν μαρτυρίαν τοῦ Εὐσεβίου. «Ἦδη ἔρω-τῶ-μεν· πῶς ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ Πέτρου, μαρτυρήσαντος κατὰ τὸ 66 κατὰ τοὺς Παπικοὺς; Πῶς δέ ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ, κεφ. Δ', λέγει τὰ ἀντι-φα-τικά ταῦτα «Λίνος δέ οὐ μέμνηται συνόντος ἐπὶ Ρώμης αὐτῷ (τῷ Παύλῳ) πρῶτος μετὰ Πέτρον τῆς Ρωμαίων Ἐκκλησίας τὴν ἐπισκοπὴν ἤδη πρότερον κληρωθεὶς δεδήλωται»; Πῶς συμβιβάζεται «τὸ πρότερον κληρωθεὶς μετὰ Πέτρον», μέ τὴν εἴδησιν, τὴν ὁποίαν μᾶς δίδει μέ τὰ ἐννέα μόνον κεφάλαια τοῦ αὐτοῦ βιβλίου του; Πῶς ὁ πρότερον ὑπὸ τοῦ Πέτρου κληρωθεὶς χειροτονεῖται ἐπίσκοπος Ρώμης κατὰ τὸ 69 ἔτος; Ὡστε ὀρθῶς ὑπεστηρίξαμεν, ὅτι τὸ «μετὰ Πέτρον» ἦτο «μετὰ Παῦλον». Ἡ πληροφο-ρία αὐτὴ τῆς χειροτονίας τοῦ Λίνου κατὰ τὸ 69-70 μ.Χ. βεβαιοῖ τὴν δευτέραν εἰς Ρώμην ἐπιδημίαν τοῦ ἀπ. Παύλου, ἴσως μετὰ τὴν εἰς Ἰσπανίαν μετάβασίν του.

προσέτι μαρτυρεῖ αὐτόν ἔτι ζῶντα· τὰ δέ περί μαρτυρίου του μετά τοῦ ἀπ. Πέτρου κατά τό 66ον ἐπί Νέρωνος, ἐλέγ-χονται ἀνακρι-βῆ. Ὅτι Παῦλος ἦν καί οὐχί Πέτρος, μαρτυρεῖται καί ἐκ τῶν διαταγῶν τῶν Ἀποστόλων, Βιβλ. Ξ΄ κεφ. ΜΕ΄, ἐν αἷς μόνον περί τοῦ ἀπ. Παύλου γί-νεται λόγος, περί δέ τοῦ ἀπ. Πέτρου οὐδεῖς.

»Ὁ Ἀνέγκλητος, κατά τόν Εὐσέβιον, ἐπεσκόπευσε 12 ἔτη (Βιβλ. ΙΙΙ ιε΄). Δωδεκάτῳ δέ ἔτει τῆς αὐτῆς ἡγεμονίας (Δομι-τια-νοῦ) τῶν Ρωμαίων Ἐκκλησίας· Ἀνέγκλητον ἔτεσιν ἐπισκ-πεύσαντα δέκα δύο διαδέχεται Κλήμης.

»Κατά τήν ἀκριβῆ χρονολογίαν ὁ Τίτος ἀπέθανεν, ὡς εἶδομεν, τό 81 μ.Χ. καί παρέλαβε τήν ἡγεμονίαν Δομιτιανός... ὥστε προστιθεμένων 12 πρός τοῖς 81 ἔχομεν 93, τό ἔτος καθ' ὃ ἐχειροτονήθη ὁ Κλήμης τρίτος διά-δοχος τοῦ Ρωμαϊκοῦ ἐπι-σκοπικοῦ θρόνου, καί ὅμως παρά τοῖς Παπικοῖς φέρεται, ὅτι καί οὗτος ὑπό τοῦ Πέτρου ἐχειροτονήθη!!!

»Παρ' Εὐσεβίῳ φέρεται τό ἐξῆς ἀπόσπασμα τοῦ Εἰρηναίου: «Θεμελιώσαντες οὖν καί οἰκοδομήσαντες οἱ μακάριοι ἀπό-στολοι τήν Ἐκκλησίαν, Λίνῳ τήν τῆς ἐπισκοπῆς λειτουργίαν ἐνεχείρισαν» (Εὐσεβ. Βιβλ. V στ΄). Ἐπί-σης ἐν Κεφ. Η΄ τοῦ αὐτοῦ Βιβλ. φέρεται ἕτερον τοῦ Εἰρηναίου ἀπόσπασμα, τό ἐξῆς: «Ὁ μὲν δὴ Ματθαῖος ἐν τοῖς Ἑβραίοις τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν καί γραφῇ ἐξήνεγκεν Εὐαγγέλιον, τοῦ Πέτρου καί τοῦ Παύλου ἐν Ρώμῃ εὐαγγελιζομένων καί θεμελιούντων τήν Ἐκκλησίαν. Μετά δέ τήν τούτων ἔξοδον Μᾶρκος, ὁ μαθητής καί ἐρμηνευτής Πέτρου, καί αὐτός τὰ ὑπό τοῦ Πέ-τρου κηρυσσόμενα ἐγγράφως ἡμῖν παρέδωκε». Κατά τὰ δύο ταῦτα ἀπο-σπά-σματα ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Εἰρηναίου μανθάνομεν ἑπτὰ τινα: i. «Ὅτι ὁ Πέ-τρος καί ὁ Παῦλος συνεθεμελίωσαν καί ὠκοδό-μησαν τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώ-μης»• ii. ὅτι ἀμφότεροι ἐνεχείρισαν τήν λειτουργίαν τῆς ἐπισκοπῆς Ρώμης τῷ Λίνῳ• iii. ὅτι ὁ Εὐαγ-γελιστής Ματθαῖος Ἑβραῖδι διαλέκτῳ συνέγρα-ψε τό Εὐαγγέλιόν του• iv. ὅτι ἔγραφε, καθ' ὃν χρόνον Πέτρος καί Παῦλος εὐηγγελί-ζοντο καί ὠκοδόμουν τήν Ἐκκλησίαν Ρώμῃ• v. ὅτι ὁ Πέτρος καί ὁ Παῦλος εἶχον σύγχρονον τήν ἔξο-δον• vi. ὅτι ὁ Μᾶρκος ἐγένετο ἐρμηνευτής τοῦ Πέτρου ἐν Ρώ-μῃ καί vii. ὅτι ὁ Μᾶρκος συνέγραψε μετά τήν ἔξοδον τῶν ἀποστόλων τό κατ' αὐτόν ἰ. Εὐαγγέλιον. Δεῦτε ἴδωμεν, ἐάν ταῦτα οὕτως ἔχει.

»Πρῶτον ὁ Εἰρηναῖος λέγει, ὅτι ὁ Πέτρος καί Παῦλος συνεθεμελίωσαν τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης· ὁ Εἰρηναῖος ἤκμα-σε κατά τόν δεύτερον αἰῶνα (140-202 μ.Χ.). Τήν πληροφορίαν του ταύτην ἔλαβεν ἐν Ρώμῃ πιστεύσας ὡς ἀληθῆ ἱστορίαν τόν περί Σίμωνος μάγου μῦθον, διότι γράφει, ὅτι ὄν-τως ἐν Ρώ-μῃ, πρός τιμὴν τοῦ Σίμωνος μάγου, ἠγέρθη ἀνδριάς διὰ τήν μαγικὴν αὐτοῦ τέχνην... Ἡ παραδοχὴ τοῦ μύθου ὡς ἱστο-ρικῆς ἀληθείας ἐξη-γεῖ τήν παραδοχὴν τῆς μεταβάσεως τοῦ Πέτρου εἰς Ρώμην ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος, διότι ἐν τῷ μύθῳ τούτῳ ἱστορεῖται ὅλη ἡ κατά τοῦ Σίμωνος μάγου ἐνέργεια τοῦ Πέτρου καί Παύλου καί ἡ εἰς Ρώμην μετάβασις

τοῦ Πέ-τρου. Πρό τοῦ Εἰρηναίου ὁ Ἰουστῖνος ὁ φιλόσοφος καί μάρ-τυς, ἀκμάσας κατὰ τό ἡμισυ τοῦ δευτέρου αἰῶνος, ἐπίστευσε τόν μῦ-θον, πεισθείς εἰς τάς διαβεβαιώσεις τῶν ἐν Ρώμῃ χριστιανῶν. Ἰδοὺ οἱ λόγοι τοῦ Ἰουστίνου. «Σίμωννα μὲν τινα Σα-μαρέα τόν ἀπό κώμης λεγομένης Τιττῶν, ὃς ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος διὰ τῆς τῶν ἐνερ-γούντων δαιμόνων τέχνης δυνά-μεις ποιήσας μαγικάς ἐν τῇ πόλει ἡμῶν Βασιλίδι Ρώμῃ Θεός ὠνομάσθη καί ἀνδριάντι παρ' ἡμῶν ὡς Θεός τετίμηται· ὃς ἀν-δριάς ἀνεγήγερται ἐν τῷ ποταμῷ Τίβερι μεταξύ δύο γεφυ-ρῶν ἔχων ἐπιγραφὴν Ρωμαϊκὴν ταύτην «Simoni deo sancto»[10]. Κατὰ τὰ ψευδοκλημέντεια ὁ Σίμων ὁ μάγος προεῖπεν ὅτι ἔμελλε νὰ τιμηθῇ ἐν Ρώμῃ ὡς Θεός, καί ἀνδριάς χάριν αὐτοῦ ἔμελλε νὰ στηθῇ ἐν αὐτῇ.

»Τὰ ψευδοκλημέντεια καίτοι ἐφάνησαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ὁ μῦθος ὅμως τοῦ Σίμωνος μάγου καί τῶν διωγμῶν του ὑπὸ τοῦ Πέτρου εἶναι πολὺ προγενέστερος, ἐφάνη ἀπὸ τὰς ἀρχάς τοῦ δευτέρου αἰῶνος. Αἱ Πρά-ξεις τῶν ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου καί τό ἀπολεσθέν κήρυγμα τοῦ Πέτρου εἶναι ἔργα ἔχοντα τὴν ἀρχὴν εἰς αὐτόν τόν πρῶτον αἰῶνα, ἐγέ-νοντο δέ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων χριστιανῶν, τῶν μὴ ἀπο-σπα-σθέντων τῆς νομικῆς λατρείας, τῶν πολεμούντων τόν Παῦ-λον διὰ τὰς κατὰ τῆς νομικῆς λατρείας διδασκαλίας του, οἷτι-νες διὰ τὴν προσήλωσίν των εἰς τὴν Ἰουδαϊκὴν λατρείαν ἀπε-τέλεσαν τὰς αἰρέσεις τῶν Ἑβιωναίων καί Ἑσσαίων· ὥστε οὐ-δε--μία ἀμφιβολία ὑπολείπεται περὶ τῆς πηγῆς, ἐξ ἧς ἦντλη-σαν ἀμφότεροι, ὃ τε Ἰουστῖνος καί ὁ Εἰρηναῖος· ἡ τοῦ Εἰρην-αίου ἄρα πληροφορία περὶ τῆς θεμελιώσεως καί οἰκο-δομή-σεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης ὑπὸ τοῦ Πέτρου καί Παύλου στε-ρεῖται ἱστο-ρι-κοῦ κύρους. Ἦδη ἐξετάσωμεν τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν καί τῆς δευτέρας εἰδήσεως.

»Ἐν τῇ δευτέρᾳ εἰδήσει λέγει, ὅτι ἀμφότεροι οἱ ἀπόστο-λοι Πέτρος καί Παῦλος ἐνεχείρησαν τὴν λειτουργίαν τῆς ἐπι-σκοπῆς Ρώμης τῷ Λίνῳ (ἐνῶ ἐν Βιβλ. ΙΙΙ δ', λέγει ὑπὸ τοῦ Πέτρου μόνον κατεστάθη ὁ Λίνος ἐπίσκοπος). Ἡ εἰδησις αὕ-τη δύναται νὰ διακριθῇ εἰς δύο μέρη· εἰς πόρισμα ἐσφαλ-μένον ἐξ ἐσφαλμένης παραδόσεως ἐξαχθέν, καί εἰς ἱστορι-κὴν ἀλήθειαν. Τό πόρισμα ἐξήχθη ἐκ τῆς ψευδοῦς τοῦ μύθου παραδόσεως· ἡ δέ τῷ Λίνῳ ἐγχείρισις τῆς ἐπι-σκο-πῆς ὑπὸ τοῦ Παύλου εἶναι ἱστορικὴ ἀλήθεια.

»Ἡ τρίτη εἰδησις, ὅτι ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος Ἑβραΐδι διαλέ-κτῳ συνέγραψε, κατὰ τοσοῦτον εἶναι ἡμῖν χρήσιμος κα-θόσον συνδέεται μετὰ τῆς τετάρτης εἰδήσεως. Ἐν ταύτῃ λέ-γει, ὅτι ἔγραψεν ὁ Ματθαῖος, καθ' ὃν χρόνον ὁ Πέτρος καί ὁ Παῦλος εὐηγγελίζοντο καί ὠκοδόμουν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης.

»Εἶδομεν ἤδη, ὅτι ὁ Εἰρηναῖος καλῇ τῇ πίστει δέχεται τόν μῦθον τοῦ Σίμωνος μάγου ὡς ἱστορικὴν ἀλήθειαν· ἐντεῦθεν δέ καί ἡ τοῦ Πέτρου ὁμόχρονος μετὰ τοῦ Παύλου συνεργασία ἐν Ρώμῃ, ὅπερ ἤδη ἀπεδείξαμεν ὡς ἐστερημένον κύρους

ιστορικοῦ. Ἀλλά καί τό σύγχρονον τῆς συγγραφῆς τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου πόθεν δῆλον; Πῶς εἶναι σύγχρονα δύο τινά, ὧν τό ἕτερον δέν ἔσχε χρόνον;

»Τήν μαρτυρίαν τοῦ Εἰρηναίου ἐξελέγχει ἀνακριβῆ αὐτό τό κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, ὅπερ μαρτυρεῖ, ὅτι ἐγράφη κατὰ τήν ἀρχήν τοῦ Ἰουδαϊ-κοῦ πολέμου, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ 24 κεφ., στίχ. 15, ἥτοι τῷ 67 μ.Χ., ὅθεν μετὰ τό μαρτύριον τῶν ἀποστόλων (Πέτρου καί Παύλου). Τοῦτο μαρτυρεῖ, ὅτι ἡ εἶδη-σις τοῦ Εἰρηναίου εἶναι ἀνακριβής, διότι ὁ κριτικός ἔλεγχος ἀπο-δεικνύει αὐτήν τοιαύτην, καί ὅτι δέν δυνάμεθα νά στηρι-χθῶμεν ἐπὶ τῆς μαρτυρίας ταύτης τοῦ Εἰρηναίου, ὅστις καλῇ τῇ πίστει παρέλαβεν αὐτήν.

»Ἡ δέ πέμπτη εἶδησις, ὅτι ὁ Πέτρος καί ὁ Παῦλος σύγχρονον ἔσχον τήν ἔξοδον (ἐν Ρώμῃ), οὐδαμόθεν ἄλλοθεν μαρ-τυρεῖται ἢ ἐκ τῶν ἀποκρύφων πηγῶν, τῶν στερουμένων κύρους· διότι καί ἡ τοῦ Διονυσίου Κορίνθου, ἀκμάσαντος κατὰ τό 170 σ.ἔ. μαρτυρία, γράφοντος πρὸς τόν ἐπίσκοπον Ρώμης, «ὅτι τήν ὑπὸ Πέτρου καί Παύλου φυτεῖαν γεννηθεῖσαν Ρωμαίων τε καί Κορινθίων συνεκεράσατε· καί γάρ ἄμφω καί εἰς τήν ἡμετέραν Κόρινθον φυτεύσαντες ἡμᾶς ὁμοίως ἐδίδα-ξαν, ὁμοίως δέ καί εἰς τήν Ἰταλίαν ὁμόσε διδάξαντες ἐμαρτύ-ρησαν κατὰ τόν αὐτόν καιρόν» στερεῖται κύρους • διότι ἐκ τῶν αὐτῶν ἠντλήθη πηγῶν.

»Ἐάν αὕτη ἔχῃ ἀλήθειάν τινα, αὕτη εὐρίσκεται ἐν τῇ εἰδήσει, ὅτι ὁ Πέτρος ὡς καί ὁ Παῦλος, ἐκήρυξαν ἐν Κορίνθῳ, ὅπερ μαρ-τυρεῖται καί ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους Α΄ ἐπιστολῆς τοῦ Παύλου, ἐλέγχοντος τοὺς Κο-ρινθίους διὰ τὰς ἔριδας τὰς μεταξὺ των, ὅτι ἕκαστος ἔλεγεν «ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δέ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δέ Κηφᾶ» (Α΄ Κορ. Α΄ 12). Περί τοῦ κηρύ-γ-ματος ὅμως τοῦ Πέτρου ἐν Ρώμῃ οὐδέν προσθέτει· ἀλλ' ἐάν οἱ τῆς Ρώ-μης θεολόγοι φρονῶσι τὰ ἐναντία, τότε ἀποδό-τω-σαν τὰ πρωτεῖα καί πρε-σβεῖα τῇ Ἐκκλησίᾳ Κορίνθου· διότι θά εἶναι ἄπορον ἡ μὲν πρεσβυτέρα νά στερεῖται, ἡ δέ νεωτέ-ρα νά κατακαυχᾶται.

»Ἐπίσης καί ἡ τοῦ πρεσβυτέρου Γαΐου μαρτυρία, ἀκμά-σαν-τος κατὰ τό σ.ἔ. 200 (παρ. Εὐσεβ. β΄ 25) καί γράφοντος πρὸς Πρόκλον περὶ τῶν τροπαί-ων, ἥτοι τάφων τῶν ἀποστό-λων ἐν Ρώμῃ, ἐρχο-μένη μετὰ τήν μαρτυρίαν τοῦ Εἰρηναίου καί τοῦ Ἰουστίνου, μηδέν περὶ τροπαίων ιστορούντων, καί μετὰ τήν συγγραφὴν τῶν ψευδο-κλημεντείων, τῶν συν-τα-χθέν-των πρὸς ὑποστήριξιν τῶν φιλοδόξων ἀρχῶν τῶν Πα-πῶν, δέν δύναται νά ἔχῃ κῦρος· διότι οἱ τὰ ψευδο-κλημέντεια γράψαντες, καί τρόπαια ἀποστόλων ἠδύναντο νά ιδρύσωσι • ἄλλως τε ὑπῆρχον τὰ τρόπαια τοῦ Παύλου (αἱ ἀλύ-σεις), ἅτινα ἠδύ-ναντο νά ἀποδοθῶσιν εἰς ἀμφοτέρους τοὺς ἀπο-στό-λους • ὥστε οὐδέν προσθέτει ἡ τοῦ Γαΐου μαρτυρία διὰ τῆς ἐπιδείξεως τῶν τροπαίων τῶν ἀποστόλων.

»Ὁ Γάϊος λέγων τὰ τρόπαια τῶν ιδρυσάντων τήν ἐν Ρώ-μῃ Ἐκκλησίαν, πόθεν

δηλον, ὅτι ἐννοεῖ τόν Πέτρον; Τοῦτο εἶναι τό ἐν τῇ λογικῇ καλούμενον *relitio principii*. Ἀνάγκη νά ἦτο ἤδη ἀπο-δεδειγμένον, ὅτι ἐκ τῶν θεμελιωτῶν τῆς ἐν Ρώμῃ Ἐκκλησίας ὑπῆρ-ξε καί ὁ Πέτρος, διὰ νά παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ Γάϊος μνημονεύει τήν ἐν Ρώμῃ ὑπαρξιν τροπαίου, τοὔτέστι τάφου τοῦ Πέτρου. Τίνας λοιπόν ἐννοεῖ θεμελιωτάς τῆς ἐν Ρώμῃ Ἐκκλη-σίας; Τόν Παῦλον καί τούς μαθητάς αὐτοῦ. Διότι ἀπόστολοι δέν ἐκαλοῦντο μόνον οἱ μαθηταί τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά καί οἱ συνεργάται καί οἱ μαθηταί αὐτῶν. Οὕτως ὁ Λουκάς καλεῖ τόν Βαρνάβαν ἀπόστολον· ὁ Παῦλος καλεῖ πολλάκις ἀποστόλους τόν Τίτον, τόν Τιμόθεον, τόν Σίλαν· ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς καλεῖ ἀπόστολον Κλήμεντα τόν Ρώμης, σύγχρονον τοῦ Γαίου. Ἀλλά τό σπουδαῖον ἐπιχείρημα κατά τῆς γνώμης τῶν ἀντι-φρονούντων εἶναι τά παρά τοῦ Γαίου λεγόμενα περί τροπαίων τῶν ἀποστόλων ἐν Ρώμῃ, ἅτι-να εἶναι ἀδύνατον νά εἶναι ἀληθῆ, διότι ἀντικρυς ἀντιμά-χον-ται πρός τά πράγματα. Ὁ Γάϊος μνημονεύει «τρόπαια ἀπο-στό-λων», τά ὅποια δύναται πᾶς τις νά ἴδῃ παρά τῷ Βατικανῷ ἢ παρά τήν Ὡστίαν ὁδόν, τουτέστιν εἰς τόπους περιφανεῖς. Ἀλλ' ἦτο τοῦτο δυνατόν, καθ' ὃν χρόνον οἱ Χριστιανοί διὰ νά σωθῶσιν ἔπρεπε νά εἶναι κεκρυμμένοι;

»Ἐάν ὑπῆρχον τῷ ὄντι οἱ τάφοι, ὡς μνημονεύει ὁ Γάϊος, θά κατεσκευάσθησαν τόν δεύτερον αἰῶνα, τουτέστιν ἐπὶ Τραϊνοῦ ἢ ἐπὶ Ἀδριανοῦ, διότι μόνον τότε οἱ χριστιανοί ἀπῆ-λαυ-σαν ἐλευθερίας τινός. Ἀλλά τότε διατί ὁ Παῦλος ὁ Σαμο-σατεύς, ἐπίσκοπος Ἀντιο-χείας, γράψας περί τό 260, οὐδέν περί τοῦ πράγματος ἀναφέρει; Διατί ὁ Ἀμμώνιος ὁ Ἀλεξαν-δρεὺς, ὁ περί τό 250 συγγράψας τήν τῶν Εὐαγγελίων ἐρμη-νεῖαν, οὐδέν μνημονεύει; Διατί ὁ Μινούκιος (213), ὁ Φῆλιξ ἐν τῷ περί θρησκείας διαλόγῳ αὐτοῦ οὐδέν ἔγραψεν; Ὁμοίως ὁ Λουκιανός, ὁ ἐν Ἀντιοχείᾳ πρεσβύτερος, καί Διονύσιος ὁ ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας, γράψαντες περί τό 240, οὐδέν μνημο-νεύουσι;

»Ἡ τοῦ Ὀριγένους μαρτυρία περί τοῦ θανάτου τοῦ Παύλου ἐν Ρώμῃ ἐπὶ Νέρωνος ἀναιρεῖται ὑπό τοῦ Κλήμεντος Ρώμης, ἱστο-ροῦντος, ὅτι ὁ Παῦλος «ἐπὶ τό τέρμα τῆς Δύσεως ἐλθὼν καί μαρ-τυρήσας ἐπὶ τῶν ἡγου-μένων ἀπηλλάγη», ὅπερ καί ὡς ἀόριστον ἐάν νοηθῇ καί μὴ ἀκριβῶς δηλοῦν ὡς τόπον μαρτυρίου τήν Ἰσπανίαν, δέν ἐννοεῖ ὅμως καί τήν Ρώμην διὰ τήν ἀοριστίαν.

»Οὐδέ τοῦ Εὐσεβίου ἡ μαρτυρία, ἱστοροῦντος, κατά τά προαναπτυχθέντα, τόν θάνατον τῶν δύο ἀποστόλων ἐν Ρώ-μῃ, ἔχει κῦρός τι, διότι καί οὗτος, ὡς προελέχθη, ἐν πολλοῖς ἀντιφάσκει καί τὰς εἰδήσεις ἠντλησεν ἐκ τεθολωμένων πη-γῶν. Ἀπόδειξις, ὅτι ἀναφέρει ὡς ἱστορικὴν ἀλήθειαν τόν μῦ-θον τοῦ Σίμωνος μάγου, ἐνῷ ἀναφέρει καί τήν εἴδησιν περί τοῦ θανάτου τῶν δύο ἀποστό-λων, καί ἀβασανίστως δέχεται πᾶσαν παράδοσιν ἢ εἴδησιν ὡς ἱστορικὴν ἀλήθειαν...

»Ἡ ἕκτη εἴδησις, ὅτι ὁ Μᾶρκος ἐγένετο ἐρμηνευτῆς Πέτρου ἐν Ρώμῃ, ἀναιρεῖται ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀγίων Γραφῶν. Ὁ Μᾶρκος δυνατόν νά ὑπῆρξεν ἐρμηνευτῆς τοῦ

Πέτρου, ἀλλ' οὐ-χί ἐν Ρώμῃ· πολύ πιθανόν ἐν Αἰγύπτῳ, διότι ἐν Αἰγύπτῳ ὠμιλοῦντο ἡ Κοπτική, ἡ Ἑλληνική καί ἡ Λατινική γλῶσ-σα. Ἐν Ρώμῃ δέν ἦτο δυνατόν, α) διότι ὁ Πέτρος δέν μετέβη εἰς Ρώμην, καί β) διότι, ὡς εἶδομεν, ὁ Μᾶρκος μέχρι μέν τό 62 πρός 63 ἦτο ἐν Αἰγύπτῳ σὺν τῷ Πέτρῳ, ἀπό δέ τοῦ χρόνου τούτου ἀναφέρεται εἰς τάς ἐπιστολάς τοῦ Παύλου, ὡς εἶδο-μεν, ὡς συνεργός αὐτοῦ, ἐν αἷς οὐδεμία γίνεται μνεία τοῦ ὀνό-ματος τοῦ Πέτρου· ὥστε καί αὕτη ἡ εἵδησις τοῦ Εἰρηναίου στε-ρεῖται τοῦ κύρους τοῦ ἐκ τῆς μαρτυρίας τῶν Γραφῶν καί ὡς ὑπ' αὐτῶν ἀθετουμένη πίπτει. Ἡ εἵδησις αὕτη ἐν φαίνεται ὅτι ἐνέχει τό ἀληθές· ὅτι ὁ Μᾶρκος ἐγένετο ἐρμηνευτής τοῦ Πέτρου. Ἐπειδή δέ δέν ἐγένετο ἐν Ρώμῃ, πιθανόν ὅτι ἐγένετο ἐν Αἰγύπτῳ, καί τότε ὑποστηρίζεται ἡ γνώμη ἡμῶν περί τοῦ τόπου τῆς συγγραφῆς τῆς Α' Καθολικῆς ἐπιστολῆς.

»Ἡ δέ ἐβδόμη εἵδησις, ὅτι μετὰ τήν ἔξοδον τῶν ἀποστό-λων ὁ Μᾶρκος μετέδωκε τό κατ' αὐτόν Εὐαγγέλιον γραπτῶς, οὐδόλως ὑποστηρίζει τήν εἵδη-σιν καί ὅτι ἔγραψεν ἐν Ρώμῃ καί ὅτι μάλιστα «ἐκύρωσε τήν γραφήν ὁ ἀπ. Πέτρος», ὡς ἱστο-ρεῖ ὁ Εὐσέβιος ἐν Βιβλ. II κεφ. ιε', ἀλλά καί ταῦτα στε-ροῦν-ται κύρους, διότι ἡ κριτική ἔρευνα ἐξελέγχει αὐτά ἀνα-κριβῆ καί πρός τήν ἀλήθειαν ἀντιμα-χόμενα· Ἰδοὺ δέ ἡ ἀπό-δειξις:

Τό Εὐαγγέλιον τό κατὰ Ματθαῖον μετεφράσθη εἰς τήν Ἑλλη-νικήν, ἐκ δέ τῆς συγκρίσεως τῶν τριῶν Εὐαγγελίων, ἦτοι τῆς μετα-φράσεως τοῦ κατὰ Ματθαῖον, τοῦ κατὰ Λουκᾶν καί τοῦ κατὰ Μᾶρκον, δείκνυται, ὅτι καί ὁ Λουκᾶς καί ὁ Μᾶρκος γράφοντες εἶχον τήν μετάφρασιν ταύτην ὑπ' ὄψει· διότι 42 περικοπαί τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Μάρκου καί τοῦ Λου-κᾶ εἶναι καθ' ὅλα ὅμοιαι πρός τάς τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ματ-θαίου· ἐπομένως ὁ Μᾶρκος ἔγραψεν πολύ ὕστερον. Πολύ πι-θα-νόν, καί ἴσως βέβαιον, ὅτι ἔγραψεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ὅπου ὡς ἐρμηνευτής τοῦ Πέτρου ἐχρημάτισε καί τά ὑπ' αὐτοῦ κη-ρυσ-σόμενα ἐγγράφως τοῖς πιστεύουσι παρέδωκε· ὥστε ἡ τοῦ Εἰρηναίου μαρτυρία, τοσαῦτα ἔχουσα τά τρωτά, δέν δύναται νά χρησιμεύσῃ ὡς θεμέλιον διὰ νά οἰκοδομηθῇ τό πρωτεῖον τοῦ Πάπα. Τό αὐτό κῦρος ἔχουσι πᾶσαι αἱ προμνημο-νευ-θεῖσαι μαρτυρίαι. Ὡστε ὁ ἀπόστολος Πέτρος οὐδαμόθεν ἀπο-δεικνύ-ε-ται, ὅτι μετέβη εἰς Ρώμην, ἢ ὅτι ἐκήρυξεν ἐν Ρώμῃ, ἢ ὅτι ἀπέ-θα-νεν ἐν Ρώμῃ. Μάλιστα ὅλως τάναντία μαρτυροῦν-ται ὑπό τε τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς καί τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστο-ρίας»[11].

Ἐκ τῆς λεπτομεροῦς καί ἀναλυτικῆς ταύτης κριτικῆς τῶν πληροφοριῶν τοῦ Εἰρηναίου (Λουγδούνου), τοῦ Διονυσίου Κο-ρίνθου, τοῦ πρεσβυτέρου Γαΐου, τοῦ Ὠριγένους καί ἐν συ-νε-χείᾳ τοῦ Εὐσεβίου περί μεταβάσεως καί τοῦ ἀποστόλου Πέ-τρου εἰς Ρώμην καί τῆς ιδρύσεως ὑπ' αὐτοῦ, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ἀποστόλου Παύλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης, ἀπο-δεικνύεται, φρονοῦμεν, πλή-ρως ὅτι ὄντως αἱ πληροφορίες αὗται ἐπὶ ἀναληθῶν παρα-δόσεων καί πηγῶν

έστηρίχθησαν, προδήλως ἄλλως τε πρὸς τὰς σαφεῖς ἀντιθέτους μαρτυρίας τῆς Γραφῆς καὶ τῆς Ἱστορίας ἀντικείμεναι[12]. Τὰς ἀναληθεῖς ταύτας πηγὰς καὶ παραδόσεις πολὺ ἐγκαίρως, προφανῶς, ὡς ἐκ τῶν «ψευδοκλημεντείων» (μέ τὰ ὁποῖα καὶ ἐν τῇ συνεχείᾳ θὰ ἀσχοληθῶμεν) συνάγεται, ἐπενόησε καὶ κατὰ τὰ τέλη τοῦ Β΄ αἰῶνος ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν ὁ Παπισμός, ἔκτοτε δια-νοη-θείς νὰ ὑποκαταστήσῃ τό κοσμικόν «imperium» καὶ τό «Pon-tifex maximus» τῶν Ρωμαίων αὐτοκρα-τόρων διὰ τοῦ πνευ--μα-τικοῦ τοιούτου ὡς δῆθεν χριστιανικοῦ. Καί ἦτο ὅλως φυσικόν, ὑπὸ τό κράτος τῶν ἐν γένει πνευματικῶν συνθηκῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τῶν δυσχερειῶν τῆς πνευματικῆς μεταξὺ τῶν μεγάλων καὶ ἀπομε-μακρυσμένων ἀπ' ἀλλήλων πόλεων ἐπικοινων-νίας καὶ τῆς ἐλλείψεως μέσων ἐλέγχου τῆς γνησιότητος τῶν ἐπὶ περ-γαμη-νῶν τότε κυκλοφορούντων συγ-γραμ-μάτων, νὰ μὴ εἶναι δυνατός ὁ προσήκων ἄμεσος ἔλεγχος τῶν σχετι-κῶν παραδόσεων καὶ πηγῶν.

Ἀλλὰ καὶ ἂν παρὰ πάντα ταῦτα ἐγίνετο δεκτόν ὅτι με-τὰ τόν ἀπόστολον Παῦλον ἢ καὶ πρό αὐτοῦ ἀκόμη μετέβη καὶ ὁ ἀπό-στο-λος Πέτρος εἰς Ρώμην (καί-τοι ἡ δευτέρα ἐκδοχὴ ἀπο-κλείεται κατὰ τὰ προεκτεθέντα) καὶ ὅτι μετὰ τοῦ ἀπο-στό-λου Παύλου, ἢ καὶ πρό αὐτοῦ, ἵδρυσε τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης, καὶ πάλιν ὁ Παπισμός οὐδέν ἐπιχείρημα θὰ ἠδύνατο νὰ πο-ρισθῇ διὰ τὴν δικαιολόγησιν καὶ θεμελίωσιν τοῦ ἐπὶ τῆς ὅλης Ἐκκλησίας «πρωτείου» του διότι, ὡς προαπεδείξα-μεν, οὐδέν τοιοῦτον «πρω-τεῖον» εἶχεν ὁ ἀπόστολος Πέτρος. Καί ἡ ἐνδε-χο-μένη ὅθεν ὑπ' αὐτοῦ ἵδρυσις τῆς Ἐκκλησίας Ρώμης, ἀλλὰ καὶ ὁ τυχόν θάνατός του ἐν Ρώμῃ δέν ἦτο δυ-νατόν νὰ μετα-δώσωσιν εἰς τόν ἐπίσκοπον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης ἰδιαιτέ-ραν τινὰ ἐξουσίαν ἢ δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῆς ὅλης Ἐκκλησίας. Πολύ ὀρθῶς δέ καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ὁ αἰόδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας Λέων τονίζει ἐν ἀρχῇ τῆς ἐν τοῖς προηγούμενοις μνημονευθείσης ἐπιστολῆς του καὶ τὰ ἑξῆς:

«Εἰ ἡ Ρώμη, ὅτι ἐδέξατο τόν κορυφαῖον ἐπίσκοπον, πρώτη, ἡ Ἀντιό-χεια μᾶλλον ἔχει τό πρωτεῖον• καὶ γάρ πρό τῆς Ρώμης ὁ ἀπ. Πέτρος ἐπεσκόπησεν ἐν Ἀντιοχείᾳ. Ἔτι, εἰ διὰ τόν κορυφαῖον τῶν ἀποστόλων ἢ Ρώ-μη... τόν μαρτυρικόν... τελειώσαντα δρόμον, πολλῶν δικαιότερον τὰ Ἱεροσόλυμα τῆς Ρώμης πρωτεύειν. Ἔτι εἰ ἀπὸ τῆς προσώπων ποιότητος τό πρωτεῖον τοῖς θρόνοις περίεστι, πῶς οὐ λαμπρῶς κατὰ πάντων τὰ Ἱεροσόλυμα τό κράτος ἔξει; Αὐτός γάρ ὁ καὶ Πέτρου καὶ ἡμῶν ἀπάντων κοι-νός πλάστης καὶ δεσπότης, ὁ πρῶτος καὶ Μέγας Ἀρχιερεὺς, ἡ πηγὴ πάσης ζωῆς καὶ Ἀρ-χιερατικῆς τάξεως, ἐν αὐτοῖς... καὶ τὴν διατριβὴν ἔσχε καὶ Ἐαυτὸν ὑπὲρ τῆς τοῦ Κόσμου σωτηρίας ἐκὼν ἱεράτευσε. Ἔτι, εἰ διὰ τόν κορυφαῖον ἢ Ρώμη ζητεῖ τό πρωτεῖον, δι' Ἀνδρέαν τόν πρωτόκλητον καὶ γενέσει πρότερον ἀδελφόν, τό Βυζάντιον πρῶτον...».

Παραπομπές:

[1]. Πρβλ. καί + Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἑκκλ. Ἱστορία, σελ. 10-15.

[2]. Ἡ Α΄ καθολ. ἐπιστολή τοῦ ἀποστόλου Πέτρου ἐγράφη, κατά τήν ὁμολογίαν πάντων σχεδόν τῶν ἐρευνητῶν, μετά τήν πρός Ἐφεσίους ἐπι-στο-λήν τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἣν προφανῶς εἶχεν ὑπ' ὄψιν του ὁ ἀπό-στολος Πέτρος, ἐκ τούτου δέ αἱ πολλαί τῶν ἐπιστολῶν τούτων ὁμοιότητες. Δεδομένου λοιπόν ὅτι ἡ πρός Ἐφεσίους ἐπιστολή ἐγράφη μεταξύ τοῦ 60-62 μ.Χ. ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου, προφανῶς τῆς Καισαρείας [Πράξ. ΚΔ΄ 27], ἄρα ἡ Α΄ καθολική τοῦ ἀποστόλου Πέτρου ἐγράφη ἀργότερον, ἐν Βαβυλῶνι τῆς Αἰγύπτου, καί δέν ἀπευθύνεται αὕτη καί πρός τούς χριστιανούς τῆς Ρώμης, διότι ἀκριβῶς μέχρι τότε δέν εἶχε μεταβῆ ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἐκεῖ, ἡ ἐπινόησις δέ θεολόγων τινων τῆς Παπικῆς Κοινότητος, ὅτι γράφων ὁ ἀπόστολος Πέτρος «Βαβυλῶνα» ἠννόει ἀλληγορικῶς τήν Ρώμην, εἶναι ἀναξία καί ἀνασκευῆς. Διότι οὐδεὶς λόγος συνέτρεχε νά προσφύγῃ οὗτος εἰς τοιαύτην ἀλληγορίαν, ὑπαρχούσης, ὡς προείπομεν, Βαβυλῶνος, μέ ἀν-θοῦσαν μάλιστα Ἰουδαϊκὴν παροικίαν. Ἡ ἀναφορά εἰς ἄλλην Βαβυλῶνα με ἀλληγορικὴν ἔννοιαν προφανῶς θά ἐδημιούργει σύγχυσιν.

[3]. Π. Τρεμπέλα, Ἑρμην. τῶν ἐπιστ. τοῦ ἀποστόλου Παύλου, σελ. 624 καί τοῦ ἰδίου «Δογματική...», τόμ. Β΄, σελ. 397.

[4]. Ὁ ἅγιος πατήρ ὀνομάζει ἐπίσης τούς «κορυφαίους» ἀποστόλους ἀπλῶς «στύλους» τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως καί ὁ Ἅγιος Χρυσόστομος.

[5]. Π. Τρεμπέλα, «Ἑρμην. τῶν Ἐπιστ. τοῦ ἀποστόλου Παύλου, σ. 624. «...Τό ὅτι δέ –ὁ ἀπόστολος Παῦλος– ἐπεχείρησε μετά τήν ἀπόλυσίν του ἐκ τῆς πρώτης φυλακίσεώς του [ἐν Ρώμῃ] καί τετάρτην περιοδεῖαν..., εὐρί-σκε-ται μέν σύμφωνον καί πρός ὑπαινιγμόν τοῦ Κλήμεντος Ρώμης [Α΄ Κορ. 5 «ἐπὶ τό τέρμα τῆς Δύσεως ἐλθών»], ἀποτελεῖ δέ τήν μόνην φυσικὴν ἐξήγησιν τῆς ἐν τῷ κανόνι τοῦ Moratori ἀπαντώσης φράσεως «profectionem Pauli ab urbe ad Spaniam», τῶν δύο τούτων μαρτυριῶν ὑποδηλουσῶν πιθανώτατα καί τήν πρός τὰ μέρη τῆς Σπανίας μετάβασιν τοῦ Παύλου κατά τόν ἐν τῇ πρός Ρωμ. ἐκφρασθέντα πόθον... ὡς χρόνος τῆς ὁδοιπορίας ταύτης καθορίζεται ὑπό τῶν νεωτέρων τό μεταξύ τῶν ἐτῶν 64-67 μ.Χ. χρονικόν διάστημα, τοῦ ἔτους 67 θεωρουμένου ὑπό τούτων ὡς ἔτους μαρτυρίου τοῦ Παύλου».

[6]. Π. Τρεμπέλα, ἑρμην. τῆς πρός Ρωμ. ἐπιστολῆς, σελ. 10-11 καί + Ἀρ-chieπισκόπου Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, μν. ἔργ., σελ. 313.

[7]. Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, μν. ἔργ., σελ. 10.

[8]. Καί ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὀνομάζει τούς «ὄντας» τῶν ἐν Ρώμῃ Ἰουδαίων «ἀδελφούς» ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς φυλετικῆς ἀδελφωσύνης.

[9]. Πρβλ. + Π. Τρεμπέλα, ὑπομν. εἰς τὰς ἐπιστ. τοῦ Παύλου, σελ. 433-434, ἀποκλίνοντος ὑπὲρ τῆς γνώμης πολλῶν ἐρμηνευτῶν, ὅτι ἡ πρὸς Ἐφεσ. ἐπιστολή ἐγράφη εἰς Ρώμην, ἅμα τῇ ἐκεῖ ἀφίξει τοῦ ἀποστόλου, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν γνώμην ἄλλων φρονούντων, ὅτι ἐγράφη ἐν Καισαρείᾳ κατὰ τὴν ἐκεῖ διετὴ ἐν «δεσποτηρίῳ» φυλάκισίν του. Συμφωνοῦντες μετὰ τῶν δευτέρων, διότι ἐν Ρώμῃ ὁ ἀπόστολος δὲν ἐκρατήθη ἐν «δεσποτηρίῳ κατὰ τὴν πρώτην «συνοδείᾳ» μετάβασίν του, ἀλλὰ τῷ ἐπετράπη νὰ πα-ραμείνῃ «ἐν ἰδίῳ μισθώματι» [Πράξ. ΚΗ΄ 30], θὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι, εἴτε ἐν Καισαρείᾳ, εἴτε ἐν Ρώμῃ ἐγράφη ἡ ἐπιστολή αὕτη, ἀποτελεῖ πάντως ἀμά-χητον μαρτυρίαν, ὅτι, ἐφόσον ὁ ἀπόστολος Πέτρος εἶχε ταύτην ὑπ' ὄψιν του, ὅταν ἔγραφε τὴν Α΄ Καθολ. ἐ-πιστολήν του, ἄρα ἔγραψε ταύτην ὅπωςδῆποτε μετὰ τὴν πρώτην μετάβασιν τοῦ ἀποστόλου Παύλου εἰς Ρώ-μην. Τό ἐνδεχόμενον τῆς μεταβάσεώς του κατὰ τό ἐνδιάμεσον χρονικόν διάστημα ἀπὸ τῆς τυχόν ἐν Καισαρείᾳ συγγραφῆς τῆς πρὸς Ἐφεσ. ἐπι-στο-λῆς μέχρι τῆς εἰς Ρώμην πρώτης μεταβάσεως τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἀπο-κλείε-ται ὡσαύτως ἀπολύτως, ὡς προανεπτύξαμεν, ἐκ τῆς ἐν ταῖς Πράξεσι [ΚΗ΄ 15-31] λεπτομεροῦς περιγραφῆς τῆς μεταβάσεως ταύτης. Ἐάν δέ γίνῃ δεκτόν, ὅτι καί ἡ πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολή ἐγράφη ἐκ Ρώμης, τότε προσεπιβεβαιοῦται περισσότερο οὐ μόνον ἡ μὴ μετάβασις τοῦ ἀπο-στόλου Πέτρου εἰς Ρώμην πρὸ τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἀλλὰ καί ἡ μετ' αὐτόν καί δὴ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκεῖ παραμονῆς του. Διότι ἀπο-κλείου-σιν τοῦτο καί αἱ λοιπαὶ ἐπιστολαὶ τοῦ ἀποστόλου Παύλου αἰ γρα-φεῖ-σαι ἐν Ρώμῃ, ἐν αἷς, καί κατὰ τὰ προλεχθέντα, δὲν μνημονεύεται ὁ ἀπό-στολος Πέτρος παντελῶς.

[10]. Ἔργα Ἰουστίνου ἐκδ. Otto, Ἀπολ. κεφ. 26-56. Κατὰ τό ἔτος 1574 ἀνεκαλύφθη ἐν Ρώμῃ ἡ ἐπιγραφή αὕτη «Semoni Sancto deo Fidiu...», ἥτοι «τῷ Σί-μῳνι Σάγκῳ θεῷ τῶν Σαβίνων». Ἡ ἐπιγραφή αὕτη καταδεικνύει, ὅτι ὁ ἀν-δριάς ἦν ἀφιερωμένος οὐχί τῷ Σίμῳνι μάγῳ, ἀλλὰ τῷ Σίμῳνι Σάγκῳ, θεῷ τῶν Σαβίνων. Οἱ δὲ ἐν Ρώμῃ χριστιανοὶ διὰ τὴν διπλὴν προφοράν τοῦ Simoni καὶ Sancto, διότι ἐπροφέρετο καὶ Simoni Sancto, ὑπεστή-ριζον τὸν μῦθον καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ μύθου στηριζομένην πορείαν τοῦ Πέτρου εἰς Ρώμην, δεικνύοντες τὸν ἀνδριάντα. Ἀλλ' ἤδη πλέον τό στήριγμα κατέπεσε καί μετ' αὐτοῦ ὁ μῦθος καί ἡ παράδοσις.

[11]. Πρβλ. + Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, μν. ἔργ., σελ. 326. « ... Καὶ Λατῖνοι θεολόγοι τῆς περιωπῆς τοῦ L. Duchense ἀμφι-βάλλουσι ἢ μᾶλλον δὲν πιστεύουσι, ὅτι ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἐπεσκό-πευ-σεν ἐν Ρώμῃ»· καί αὐτόθι ὑπ. 1.

«L. Duchense, Histoire ancienne de l' Eglise, Paris I, 58».

[12]. Τό σχετικόν ὡσαύτως χωρίον τοῦ Τερτυλλιανοῦ, ὅτι ὁ ἀπόστ. Πέτρος ἐχειροτόνησεν ἐπίσκοπον Ρώμης τόν Κλήμεντα, ἀποδεικνύεται προδήλως παρεφθαρμένον ἐκ μόνου τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ Κλήμης ἐχειρο-τονή-θη ἐπίσκοπος περί τό 88 ἔτος, ἥτοι εἴκοσι τοῦλάχιστον ἔτη μετά τόν θά-να-τον τοῦ ἀποστόλου Πέτρου. (Πρβλ. + Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Παπα-δο-πούλου, μν. ἔργ., σελ. 11). Ἀλλά καί ἐάν γίνῃ δεκτόν ὅτι ὁ Κλήμης ἐχειροτονήθη ὄντως ὑπό τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, ἐφόσον ὁ πρῶτος ἐπί-σκοπος τῆς Ρώμης Λίνος ἐχειροτονήθη ὑπό τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἄρα εἶναι ὅλως πρόδηλον, ὅτι ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὑπῆρξεν ὁ ἱδρυτής τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, χειροτονήσας καί τόν πρῶτον ἐπίσκοπον αὐτῆς. Διά τās χειροτονίας δέ ταύτας καί εἰς τās «Διαταγὰς τῶν Ἀποστόλων» (Β.Ε.Π. τομ. Β', σελ. 136-137) ἀναφέρονται τά ἑξῆς: «...Τῆς δέ Ρωμαίων Ἐκκλησίας Λίνος μέν ὁ Κλαυδίας πρῶτος ὑπό Παύλου, Κλή-μης δέ, μετά τόν Λίνου θάνατον, ὑπ' ἑμοῦ Πέτρου δεύτερος κεχειροτόνηται».